

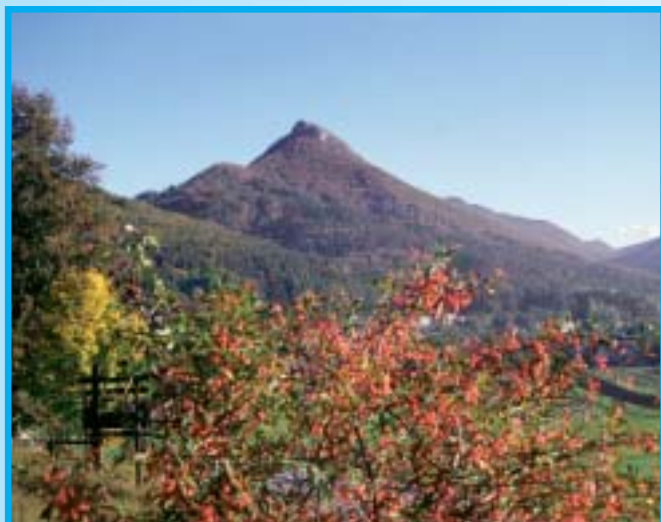
*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

***SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2005***

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

*Stratégia štátnej environmentálnej politiky
vedie k začleneniu Slovenskej republiky,
ako samostatného štátu, do globálnej
aliancie, tvoriacej predpoklad
dosiahnutia celoeurópskej a celosvetovej
environmentálnej bezpečnosti, mieru
a trvalo udržateľného rozvoja
a života na Zemi ...*

*zo Stratégie štátnej environmentálnej
politiky z roku 1993*

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

● ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V Zbierke zákonov SR bolo v roku 2005 uverejnených 7 zákonov, 4 nariadenia vlády SR, 32 vyhlášok MŽP SR a 6 oznámení o vydaní výnosov MŽP SR.

Zákony

- Zákon č. **15/2005 Z.z.** o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **77/2005 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení zákona č. 587/2004 Z. z.
- Zákon č. **230/2005 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 525/2003 Z. z., zákona č. 364/2004 Z.z. a zákona č. 587/2004 Z. z.
- Zákon č. **277/2005 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 525/2003 Z. z. a zákona č. 587/2004 Z. z.
- Zákon č. **491/2005 Z.z.** o environmentálnom overovaní a registrácii v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. **532/2005 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 205/2004 Z.z., zákona č. 220/2004 Z.z., zákona č. 572/2004 Z.z. a zákona č. 587/2004 Z.z.
- Zákon č. **571/2005 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení zákona č. 245/2003 Z.z. zákona č. 525/2003 Z.z., zákona č. 541/2004 Z.z., zákona č. 572/2004 Z.z., zákona č. 587/2004 Z.z., zákona č. 725/2004 Z.z. a zákona č. 230/2005 Z.z.

Nariadenia vlády SR

- Nariadenie vlády SR č. **220/2005 Z.z.**, ktorým sa ustanovujú záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov

- Nariadenie vlády SR č. **296/2005 Z.z.**, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd
- Nariadenie vlády SR č. **388/2005 Z.z.**, ktorým sa ustanovujú limity pre zhodnotenie elektroodpadu a pre opätovné použitie a recykláciu komponentov, materiálov a látok
- Nariadenie vlády SR č. **438/2005 Z.z.** o podrobnostiach obsahu žiadosti o úhradu náhrady za obmedzovanie bežného obhospodarovania pozemku a o spôsobe výpočtu náhrady

Vyhlášky MŽP SR

- Vyhláška MŽP SR č. **29/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov
- Vyhláška MŽP SR č. **100/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd
- Vyhláška MŽP SR č. **101/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výkone vodnej stráže
- Vyhláška MŽP SR č. **102/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 53/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu palív a vedenie evidencie
- Vyhláška MŽP SR č. **110/2005 Z.z.**, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. **157/2005 Z.z.**, ktorou sa vykonáva zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. **173/2005 Z.z.**, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Horná Orava
- Vyhláška MŽP SR č. **208/2005 Z.z.** o nakladaní s elektrozariadeniami a s elektroopadom
- Vyhláška MŽP SR č. **209/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 126/2004 Z.z. autorizácii, o vydávaní odborných posudkov vo veciach odpadov, o ustanovení osôb oprávnených na vydanie posudkov a o overovaní odbornej spôsobilosti týchto osôb
- Vyhláška MŽP SR č. **210/2005 Z.z.** o vykonaní niektorých ustanovení zákona o obaloch
- Vyhláška MŽP SR č. **211/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- Vyhláška MŽP SR č. **216/2005 Z.z.**, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malé Karpaty
- Vyhláška MŽP SR č. **221/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zisťovaní výskytu a hodnotení stavu povrchových vôd a podzemných vôd, o ich monitorovaní, vedení evidencie o vodách a o vodnej bilancii
- Vyhláška MŽP SR č. **224/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení oblasti povodí, environmentálnych cieľoch a o vodnom plánovaní
- Vyhláška MŽP SR č. **259/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásobovaní vodou na obdobie krízovej situácie
- Vyhláška MŽP SR č. **260/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisii znečisťujúcich látok v znení vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z.z..
- Vyhláška MŽP SR č. **359/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 127/2004 Z.z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, o zozname výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a o podrobnostiach o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu
- Vyhláška MŽP SR č. **377/2005 Z.z.**, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Lehnice
- Vyhláška MŽP SR č. **384/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu povodňových plánov, o ich schvaľovaní a aktualizácii
- Vyhláška MŽP SR č. **385/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vykonávaní predpovednej povodňovej služby a hlásnej a varovnej povodňovej služby
- Vyhláška MŽP SR č. **386/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predkladaní priebežných informatívnych správ počas povodní a súhrnných správ o priebehu a o následkoch povodní a o vykonaných opatreniach

- Vyhláška MŽP SR č. **387/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhodnocovaní a uhrádzaní povodňových zabezpečovacích prác, povodňových záchranných prác, škôd spôsobených povodňami a nákladov na činnosť orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami
- Vyhláška MŽP SR č. **399/2005 Z.z.**, ktorou sa vykonáva zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 433/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o využívaní hydroenergetického potenciálu vodných tokov
- Vyhláška MŽP SR č. **451/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 489/2002 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. **452/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 490/2002 Z. z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne
- Vyhláška MŽP SR č. **457/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti manipulačného poriadku vodnej stavby
- Vyhláška MŽP SR č. **458/2005 Z.z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výkone odborného technicko-bezpečnostného dohľadu nad vodnými stavbami a o výkone technicko- bezpečnostného dozoru
- Vyhláška MŽP SR č. **575/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa o vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok v znení vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z.z..
- Vyhláška MŽP SR č. **599/2005 Z.z.**, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení vyhlášky MŽP SR č. 509/2002 Z.z., vyhlášky MŽP SR č. 128/2004 Z.z.
- Vyhláška MŽP SR č. **605/2005 Z.z.** o podrobnostiach poskytovania údajov z majetkovej evidencie a prevádzkovej evidencie o objektoch a zariadeniach verejného vodovodu a verejnej kanalizácie
- Vyhláška MŽP SR č. **606/2005 Z. z.**, ktorou sa vykonáva zákon o environmentálnom overovaní a registrácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audít a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Výnosy MŽP SR

- Oznámenie MŽP SR č. **17/2005 Z.z.** o vydaní výnosu č. 1/2005, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre skupinu výrobkov dosky na báze dreva
- Oznámenie MŽP SR č. **18/2005 Z.z.** o vydaní výnosu č. 2/2005, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre skupinu výrobkov náterové látky
- Oznámenie MŽP SR č. **19/2005 Z.z.** o vydaní výnosu č. 3/2005, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre skupinu výrobkov prostriedky na zimnú údržbu
- Oznámenie MŽP SR č. **114/2005 Z.z.** o vydaní výnosu č. 4/2005, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na udelenie národnej environmentálnej značky pre skupinu výrobkov stavebné stroje na zemné práce
- Oznámenie MŽP SR č. **535/2005 Z.z.** o vydaní výnosu o poskytovaní dotácií obciam na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie SR (výnos č. 5 /2005) Oznámenie MŽP SR č. 550/2005 Z.z. o vydaní výnosu o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR (výnos č. 6/2005)

Foto: J. Klinda

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie je komplexné zistenie, opísanie a vyhodnotenie predpokladaných vplyvov strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie.

§ 3 písm. b/ zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

● POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2005 sa podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov **posudzovalo celkom 801** zámerov stavieb, zariadení a činností. Z celkového počtu posudzovaných zámerov bolo v roku 2005 **ukončené posudzovanie pre 507** stavieb, zariadení a činností. Zoznam ukončených projektov je uvedený na internetovej stránke MŽP SR a je pravidelne aktualizovaný.

Záverečné stanoviská, ktoré v roku 2005 vydalo MŽP SR, boli okrem jedného prípadu, „*Ropovod Bratislava - Schwechat*“, vo všetkých ostatných prípadoch súhlasné s návrhom opatrení na zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

V roku 2005 sa pokračovalo v zapisovaní do **Zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie** podľa vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z. z. Do konca roku 2005 bolo v tomto zozname, ktorý vedie MŽP SR, zapísaných 417 fyzických osôb a 42 právnických osôb.

V oblasti plnenia záväzkov vyplývajúcich pre SR z **Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice** (Dohovoru Espoo) sa v roku 2005 pokračovalo v príprave návrhov bilaterálnych zmlúv so susednými štátmi a vytvárali sa podmienky pre úplnú implementáciu Dohovoru Espoo. Do roku 2005 bola podpísaná 1 bilaterálna zmluva medzi SR a Rakúskou republikou. Na zlepšenie spolupráce pri posudzovaní vplyvov presahujúcich štátne hranice vrátane účasti verejnosti, bol zameraný medzinárodný projekt „Stratégia realizácie Espoo - dohovoru a Aarhuského dohovoru“, ktorý sa realizoval v roku 2005 a bol podporovaný Európskou úniou, spolkovou krajinou Dolné Rakúsko a rakúskym Spolkovým ministerstvom poľnohospodárstva a lesníctva, životného prostredia a vodného hospodárstva, za aktívnej účasti spolkovej krajiny Burgenland a MŽP SR.

Zástupcovia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na medzinárodných rokovaníach pracovnej skupiny EIA a na rokovaníach Výkonného výboru Dohovoru Espoo, ktorého je SR členom.

Pokračovala prevádzka **Dokumentačného centra** EIA pri SAŽP v Banskej Bystrici, najmä naplňaním informačného systému o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a poskytovaním informácií z archivovaných dokumentácií. Do dokumentačného centra boli presunuté z MŽP SR dokumentácie z procesu posudzovania, pre navrhované činnosti u ktorých bolo posudzovanie ukončené v rokoch 1994 - 2000.

V roku 2005 prebiehalo pripomienkovanie návrhu nového zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorý zahŕňa komplexné posudzovanie vplyvov na životné prostredie, to znamená posudzovanie strategických dokumentov (politiky, koncepcie, plány a programy), posudzovanie stavieb zariadení a činností a posudzovanie vplyvov strategických dokumentov a stavieb, zariadení a činností presahujúcich štátne hranice.

Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania je súbor opatrení zameraných na prevenciu znečisťovania, na znižovanie emisií do ovzdušia, vody a pôdy, na obmedzovanie vzniku odpadu a na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu s cieľom dosiahnuť vysokú celkovú úroveň ochrany životného prostredia.

§ 2 ods. 1 zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia

● INTEGROVANÁ PREVENCIA A KONTROLA ZNEČIŠŤOVANIA (IPKZ)

Problematika IPKZ bola transponovaná do právneho poriadku SR a implementovaná prostredníctvom zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o IPKZ). Zákon bol v priebehu roka 2004 viackrát doplnený a v roku 2005 bol prijatý zákon č. 532/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 205/2004 Z.z., zákona č. 220/2004 Z.z., zákona č. 572/2004 Z.z. a zákona č. 587/2004 Z.z.

Účelom zákona o IPKZ je dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj a zabezpečiť celkovú vysokú úroveň ochrany životného prostredia, čo je možné realizovať zabezpečením vyváženého integrovaného posudzovania všetkých zložiek životného prostredia orgánmi štátnej správy pri povoľovaní prevádzok, ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom znečisťovať životného prostredie.

Správnym orgánom v procese integrovaného povoľovania a vydávania integrovaných povolení je SIŽP.

Do 31.12.2005 bolo vydaných **193 platných integrovaných povolení** z predpokladaného celkového počtu **545 prevádzok**, ktorých prevádzkovatelia, ak plánujú vykonávať činnosť v prevádzke po 30. 10. 2007 musia mať k uvedenému dátumu vydané platné integrované povolenie.

Na zabezpečenie komplexného zberu údajov a informácií o IPKZ je budovaný **Informačný systém integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania**, ktorý obsahuje: Register prevádzkovateľov a IPKZ prevádzok, Register vydaných integrovaných povolení, Integrovaný register informačného systému (IRIS), Register noriem kvality životného prostredia, Register BAT a BREF a Register oprávnených osôb.

V októbri 2003 nadobudla účinnosť vyhláška MŽP SR č. 391/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vyhláška), ktorá upravuje spôsob a formu získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie odborného poradenstva v oblasti IPKZ. Vyhláška tiež vymedzuje údaje, ktoré sú prevádzkovatelia prevádzok spadajúcich pod režim IPKZ povinní každoročne k 15. februáru zisťovať a oznamovať do IRIS.

Genetické technológie sú činnosti genetického inžinierstva a modernej biotechnológie, ktorými sa vytvárajú a používajú živé geneticky modifikované organizmy vrátane mikroorganizmov.

Geneticky modifikovaný organizmus je organizmus, ktorého genetický materiál bol zmenený spôsobom, ktorý sa prirodzene pri pohlavnom rozmnožovaní a prirodzenej rekombinácii nevyskytuje.

§2 ods. 1 a §4 ods. 1 zákona č. 151/2002 Z.z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov.

● GENETICKÉ TECHNOLOGIE A GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANIZMY

Problematika používania genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov (GMO) je v právnom poriadku SR upravená **zákonom NR SR č. 151/2002 Z.z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení zákona NR SR č. 587/2004 Z.z. a zákona NR SR č. 77/2005 Z.z. a vykonávacou vyhláškou MŽP SR č. 399/2005 k tomuto zákonu.**

V zmysle zákona je možné používať genetické technológie a geneticky modifikované organizmy tromi spôsobmi:

- v uzavretých priestoroch (zariadeniach),
- zámerným uvoľnením, a to:
 - a) zavádzaním do životného prostredia,
 - b) uvedením na trh.

Uzavretými priestormi, čiže zariadeniami sú laboratória, skleníky, pestovateľské miestnosti a iné uzavreté miestnosti, v ktorých sú GMO umiestnené a v ktorých sa používajú genetické technológie. Spoločným znakom všetkých typov zariadení je, že použitím ochranných opatrení znemožňujú únik GMO a tým zabraňujú kontaktu s obyvateľstvom a životným prostredím.

Plánované používanie genetických technológií a GMO v uzavretých priestoroch sa zatrieduje do štyroch rizikových tried (RT), pričom RT 1 predstavuje žiadne alebo len zanedbateľné riziko, RT 2 malé riziko, RT 3 stredne veľké riziko a RT 4 veľké riziko.

Na základe prijatých žiadostí a ohlásení MŽP SR v roku 2005 zapísalo do registra zariadení 24 zariadení, vydalo 28 zariadeniam súhlas na ich prvé použitie na genetické technológie, 69 zariadeniam súhlas na začatie činnosti v RT 1 a 3 zariadeniam súhlas na začatie činnosti v RT 2.

Tabuľka 210. Zoznam zaregistrovaných zariadení k 31. 12. 2005

Žiadateľ	Registračné číslo zariadenia	Celkový počet zariadení	Úroveň ochrany
Ústav genetiky a biotechnológie rastlín SAV, Akademická 2, Nitra	1063-4063 241035, 263075, 264085	7	1
Fermas, Slovenská Lupča 938, 976 13	5063 6063-17063	13	1
bel/NOVAMANN, International, s. r. o., Továrenská 14, 815 71 Bratislava	18063-21063	4	1
Slovenská technická univerzita, Radlinského 9, 812 37 Bratislava	22063-27063	6	1
Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Mlynská dolina 1, 842 15 Bratislava	3983-7183	33	1
Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Vlárská 5, Bratislava	7283-7483	3	1

Univerzita veterinárskeho lekárstva, Pracovisko analýzy DNA, Komenského 73, Košice	7593 7693	1 1	1 2
Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Šoltésová 4 -6, Košice	7793	1	2
Štátny veterinárny a potravinový ústav, Janoškova 1611/58, Dolný Kubín	78103-79103	2	1
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta, Ústav biologických a ekologických vied, Mánesov á 23, Košice	80103-82103	3	1
Ústav molekulárnej biológie SAV, Dúbravská cesta 21, 842 51 Bratislava	99113-141113 28063-38063	54	1
Virologický ústav SAV, Dúbravská cesta 9, 845 05 Bratislava	180123-188123 142123-147123 259075-262075 148113-166113	19 19	1 2
Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu, Hlohovská 2, 94992 Nitra	83103-98103 167123-174123 179123 242035 189024-212024	50	1
Neuroimunologický ústav SAV, Dúbravská cesta 9, Bratislava	175123-176123 177123-178123 234084-236084 254055-258055	2 10	2 1
Ústav biochémie a genetiky živočíchov SAV, Moyzesova 61, 900 28 Ivanka pri Dunaji	213024-216024 239104	5	1
Univerzita veterinárskeho lekárstva, Laboratórium biomedicínskej mikrobiológie a imunológie, Komenského 73, Košice	217024 218024	1 1	1 2
Ústav experimentálnej onkológie SAV, Vlárka 7, 833 91 Bratislava	219044-221044 222044-230044	3 9	2 1
Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Vlárka 5, 833 34 Bratislava	231054-232054	2	1
Štátny veterinárny a potravinový ústav, Botanická 16, 842 52 Bratislava	233064	1	1
Výskumný a šľachtiteľský ústav zemiakársky, a.s., Popradská 518, Veľká Lomnica	237094-238094	2	1
Ústav experimentálnej endokrinológie SAV,	243035-253035	11	1

Zdroj: MŽP SR

Zámerné uvoľňovanie je cieleňé zavádzanie GMO alebo kombinácie GMO bez použitia ochranných opatrení do životného prostredia (pokusy) podľa prílohy B smernice 2001/18/ES Európskeho parlamentu a Rady alebo ich prístupňovanie tretím osobám v podobe výrobkov na trh podľa prílohy C tejto smernice.

Do konca roku 2005 MŽP SR nevydalo súhlas na zavedenie GMO do životného prostredia a uvedenie na trh a ani neobdržalo žiadosť o vydanie takýchto súhlasov.

Odborným poradným orgánom MŽP SR v oblasti biologickej bezpečnosti je Komisia pre biologickú bezpečnosť (komisia). Skladá sa z expertov zo širokého spektra odborníkov z vedeckých a iných odborných kruhov, štátnych úradníkov menovaných za jednotlivé zainteresované zozpory, zástupcov verejnosti z radov používateľov (výrobcov, dovozcov, obchodníkov a pod.) a občanov. S komisiou spolupracuje Zbor expertov.

V roku 2005 sa konali spolu 4 zasadnutia komisie a 3 e-mailové konferencie v zmysle stanov komisie. Na týchto zasadnutiach sa komisia vyjadrovala k ohláseniam prijatých v EÚ, k návrhom na vydanie súhlasov na prvé použitie zariadení na genetické technológie a k ohláseniam začatia činnosti v zariadeniach.

Tabuľka 211. Zoznam povolených výrobkov na trh Európskej únie podľa prílohy C smernice 2001/18/ES k 31. 12. 2005

Číslo žiadosti	Produkt	Označenie produktu	Modifikácia	Používateľ	Členský štát, ktorý vydal súhlas na umiestnenie na trh
C/NL/94/25	čakanka	RM3-3, RM3-4, RM3-6	tolerancia na herbicíd	Bejo-Zaden BV	Holandsko
C/NL/96/14	klinček	line 4, 11, 15, 16	zmena farby kvetu	Florigene	Holandsko
C/NL/97/12	klinček	line 66	predĺžená životnosť rezaných kvetov vo váze	Florigene	Holandsko
C/NL/97/13	klinček	line 959A, 988A, 1226A, 1351A, 1363A, 1400A	zmena farby kvetu	Florigene	Holandsko
C/F/94/1103	kukurica	Bt-176	tolerancia na herbicíd, rezistencia voči hmyzu	Syngenta Seeds, Inc.	Francúzsko
C/F/95/12/07	kukurica	T25	tolerancia na herbicíd	Bayer CropScience	Francúzsko
C/F/95/1202	kukurica	MON810	rezistencia voči hmyzu	Monsanto Company	Francúzsko
C/UK/96/M4/1	kukurica	Bt-11	tolerancia na herbicíd, rezistencia voči hmyzu	Syngenta Seeds, Inc.	Anglicko
C/ES/00/01	kukurica	NK603	tolerancia na herbicíd	Monsanto Company	Španielsko
C/DE/05/9	kukurica	MON863	rezistencia voči hmyzu	Monsanto Company	Nemecko
C/NL/00/10	kukurica	1507	tolerancia na herbicíd, rezistencia voči hmyzu	Pioneer Hi-Bred International, Mycogen Seeds	Holandsko
C/UK/94/M1/1	repka olejná	MS1, RF1	tolerancia na herbicíd	Bayer CropScience	Anglicko
C/UK/95/M5/1	jarná repka olejná	Topas 19/2, HCN92	tolerancia na herbicíd	Bayer CropScience	Anglicko
C/UK/94/M3/1	sója	GTS 40-3-2	tolerancia na herbicíd	Monsanto Company	Anglicko
C/F/93/0802	tabak	PBD6-238-2	tolerancia na herbicíd	SEITA	Francúzsko
C/F/1/961NA	testovacia súprava		testovacia súprava na detekciu antibiotickej rezistencie v mlieku	Valio Oy	Fínsko
C/D/92/11	vakcína		vakcína pre ošipané proti Auieszkeho chorobe	Vemie Veterinar Chemie GmbH	Nemecko
C/B/92/B28	vakcína		vakcína pre zvieratá proti besnote	Rhône-Merieux	Belgicko a Francúzsko
C/D/93/12	vakcína		vakcína pre ošipané proti Auieszkeho chorobe	Vemie Veterinar Chemie GmbH	Nemecko

Zdroj: MŽP SR

Environmentálnou značkou je značka, ktorou sa na základe overenia postupom ustanoveným zákonom osvedčuje, že príslušný výrobok spĺňa nadštandardné požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia oproti iným výrobkom z tej istej skupiny výrobkov.

*§ 2 ods. 2 zákona č. 469/2002 Z.z.
o environmentálnom označovaní výrobkov*

● ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE VÝROBKOV

Environmentálne označovanie výrobkov je jedným z dobrovoľných nástrojov starostlivosti o životné prostredie. Podmienky a postup pri udeľovaní a používaní národnej značky „Environmentálne vhodný výrobok“ (EVV) ako aj environmentálnej značky Európskeho spoločenstva „Európsky kvet“ sú upravené **zákonom NR SR č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení zákona č. 587/2004 Z.z.** Následne bola prijatá vyhláška MŽP SR č. 258/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o environmentálnom označovaní výrobkov. S cieľom zabezpečiť znižovanie negatívnych vplyvov výrobkov na životné prostredie bol v roku 2004 prijatý **Program environmentálneho označovania výrobkov na roky 2004-2008**. Program nadväzuje na Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v SR (NPEHOV) schválený uznesením vlády SR č. 97/1996.

Vo februári 2005 nadobudli účinnosť 3 nové výnosy MŽP SR, ktorými sa ustanovujú osobitné podmienky pre skupinu výrobkov dosky na báze dreva, (výnos MŽP SR č.1/2005), náterové látky (výnos MŽP SR č. 2/2005), prostriedky na zimnú údržbu (výnos MŽP SR č. 3/2005), v apríli 2005 nadobudol účinnosť výnos pre stavebné stroje na zemné práce (výnos MŽP SR č. 4/2005) a v júli jedna nová smernica pre skupinu výrobkov mleté vápence (smernica č. 0024/2005). Celkovo bolo v roku 2005 platných **9 smerníc a 6 výnosov** stanovujúcich osobitné podmienky pre udeľenie národnej environmentálnej značky.

Tabuľka 212. Zoznam platných smerníc NPEHOV a výnosov MŽP SR v roku 2005

Skupina výrobkov	Smernica NPEHOV / Výnos MŽP SR	Doba platnosti
Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť	Smernica NPEHOV č. 0009/2002	III/2002 – III/2005
Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené atmosférickým horákom	Smernica NPEHOV č. 0010/2002	III/2002 – III/2005
Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené pretlakovým horákom	Smernica NPEHOV č. 0011/2002	III/2002 – III/2005
Textilné výrobky	Smernica NPEHOV č. 0020/2002	XI/2002 – XI/2005
Adsorbenty	Smernica NPEHOV č. 0021/2002	XI/2002 – XI/2005
Biodegradovateľné plastové obalové materiály	Smernica NPEHOV č. 0013/2003	V/2003 – V/2006
Pracie prostriedky pre textilie	Smernica NPEHOV č. 0014/2003	V/2003 – V/2006
Hygienický tissue papier a výrobky z neho	Smernica NPEHOV č. 0022/2003	V/2003 – V/2006
Nepálené murovacie materiály	Výnos MŽP SR č. 1/2004	IV/2004 – IV/2007
Drôtovo-kamenné konštrukcie	Výnos MŽP SR č. 2/2004	IV/2004 – IV/2007
Mleté vápence	Smernica NPEHOV č. 0024/2005	VII/2005 – XII/2007
Dosky na báze dreva	Výnos MŽP SR č. 1/2005	II/2005 – II/2008
Náterové látky	Výnos MŽP SR č. 2/2005	II/2005 – II/2008
Prostriedky na zimnú údržbu	Výnos MŽP SR č. 3/2005	II/2005 – II/2008
Stavebné stroje na zemné práce	Výnos MŽP SR č. 4/2005	IV/2005 – IV/2008

Zdroj: MŽP SR

V hodnotenom roku 2005 MŽP SR zaregistrovalo dvoch nových nadobúdateľov práva používať značku „**Environmentálne vhodný výrobok**“ pre široký sortiment drevobetónových tvaroviek a drôtovo-kamennú stavebnú konštrukciu. Ku koncu roku malo právo používať národnú environmentálnu značku **celkom 96 výrobkov**, ktoré patria do skupín výrobkov ako sú najmä textilné výrobky, výrobky z tissue papiera, adsorbenty, murovacie materiály, mleté vápence, náterové hmoty. Okrem národného environmentálneho označovania podľa vopred stanovených požiadaviek (EVV), SAŽP udelila v tomto roku na požiadanie zákazníka certifikát, ktorým potvrdila jeho vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach na výrobky, ktoré sa používajú na zimnú údržbu ciest (environmentálne označovanie typu II).

Rozhodnutím ministra ŽP č. 16/2005-6.3 bola novelizovaná oblasť pôsobnosti a celková činnosť poradného orgánu ministra v oblasti environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov zriadením Komisie environmentálneho označovania. Uzatvorila sa Dohoda o spolupráci medzi MŽP SR a Zväzom obchodu a cestovného ruchu v oblasti environmentálneho označovania výrobkov.

Vo vzťahu k udeľovaniu environmentálnej značky „**Európsky kvet**“ MŽP SR zabezpečovalo účasť na rokovaní Rady pre európske environmentálne označovanie, ktorá prijíma konečné rozhodnutia v oblasti environmentálneho označovania a jej troch pracovných výborov a to výboru pre stratégiu, výboru pre riadenie a výboru pre marketing environmentálneho označovania. Európske environmentálne označovanie pokrýva 23 skupín výrobkov pre ktoré sú prijaté rozhodnutia EÚ, stanovujúce požiadavky pre udelenie značky "Európsky kvet". V podmienkach SR prebieha komunikácia so slovenskými výrobcami tissue papiera a textilných výrobkov pre zabezpečenie procesu získania značky "Európsky kvet". V schéme európskeho environmentálneho označovania v roku 2005 malo udelenú značku 737 výrobkov, najviac výrobkov 158 je v skupine náterových farieb a lakov, nasledujú textilné výrobky 119, univerzálne čistiace prostriedky 101. Veľkú skupinu tvoria aj výrobky z tissue papiera 83 a pevné podlahové krytiny 64 výrobkov. Zvýšený záujem o európsku značku bol zaznamenaný v roku 2005 v oblasti služieb ako sú turistické ubytovne (38 má udelenú značku, cca 30 je rozpracovaných) a kempingové služby (9 má značku a cca 20 je v procese posudzovania). Tento rýchlo rastúci trend zaznamenaný v službách má predpoklad ďalšieho potenciálneho rastu. Pre podporu tejto oblasti služieb na Slovensku a podnietenie záujmu o environmentálne označovanie v oblasti služieb sú pripravené osobitné podmienky pre získanie národnej environmentálnej značky pre skupinu turistické ubytovacie služby.

Tabuľka 213. Počet výrobkov s právom používať značku EVV

Rok	Počet výrobkov EVV
1997	11
1998	22
1999	24
2000	20
2001	26
2002	29
2003	47
2004	79
2005	96

Zdroj: SAŽP

Štát podporuje účasť organizácií, predovšetkým malých a stredných podnikov, v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit, najmä v územiach chránených podľa predpisov alebo v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia.

§ 6 ods. 1 zákona č. 491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

● ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

Schéma Európskeho spoločenstva pre **environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)** je dobrovoľný nástroj EÚ, ktorý potvrdzuje, že organizácie majú zlepšovanie environmentálneho správania sa založené na sústavnosti. Súlad s právnymi predpismi organizácie registrované v EMAS zabezpečujú systémom environmentálneho manažérstva a zverejňovaním správ o environmentálnom správaní sa, ktorých správnosť a platnosť bola potvrdená nezávislým (akreditovaným) environmentálnym overovateľom.

V roku 2002 bol v SR prijatý zákon NR SR č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu a následne vyhláška MŽP SR č. 90/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu. Za účelom dosiahnutia úplnej harmonizácie právnych predpisov SR s právnymi predpismi ES, boli v roku 2005 uvedené predpisy nahradené novoprijatým zákonom NR SR č. 491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláškou MŽP SR č. 606/2005 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 491/2005 o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

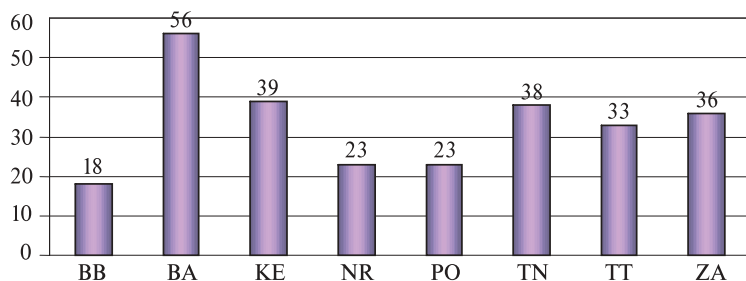
Slovenská národná akreditačná služba (SNAS) vypracovala súbor metodických smerníc pre akreditáciu, zabezpečila skúšky odbornej spôsobilosti pre prvých environmentálnych overovateľov EMAS na Slovensku a akreditovala prvú právnickú osobu na činnosť environmentálne overovanie pre registráciu v EMAS.

Certifikát EMAS v SR získali nasledovné organizácie:

- QUELLE Slovakia s.r.o. Bratislava (2002)
- Messer Slovaft s.r.o. Bratislava (2004)

Environmentálny manažérsky systém (EMS) podľa STN EN ISO 14001 na Slovensku bol zavedený v **266 organizáciách**, funkčnosť ktorých bola potvrdená certifikátmi.

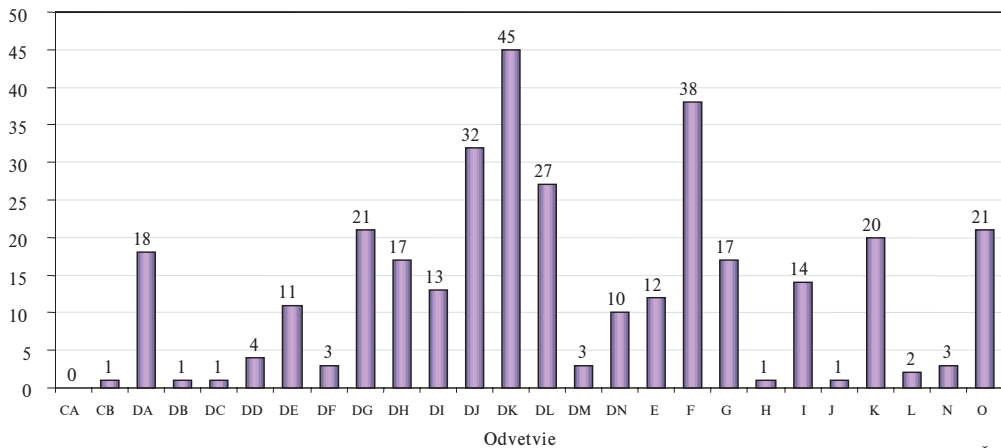
Graf 243. Počet organizácií s certifikovaným EMS v SR podľa VÚC

Zdroj: SAŽP

Graf 244. Počet organizácií s certifikovaným EMS v SR podľa OKEČ

Zdroj: SAŽP

CA - ťažba energetických surovín	DL - výroba elektrických a optických zariadení
CB - ťažba neenergetických surovín	DM - výroba dopravných prostriedkov
DA - výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	DN - výroba inde neklasifikovaná
DB - výroba textílií a kožených výrobkov	E - výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
DC - spracovanie kože a výroba kožených výrobkov	F - stavebníctvo
DD - spracovanie dreva a výrobkov z dreva	H - hotely a reštaurácie
DE - výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, vydavateľstvo a tlač	I - doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie
DF - výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	J - finančné sprostredkovanie
DG - výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	K - nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti
DH - výroba výrobkov z gumy a plastov	L - verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
DI - výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	M - školstvo
DJ - výroba kovov a kovových výrobkov	N - zdravotníctvo a sociálna pomoc
DK - výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných	O - ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

Slovenský ústav technickej normalizácie (SUTN); **Technická komisia č. 72 - Environmentálne manažérstvo** v oblasti medzinárodných noriem radu ISO 14 000- „Environmentálne manažérstvo“ za aktívnej účasti zástupcov rezortu životného prostredia zabezpečuje spoluprácu s medzinárodnými a európskymi normalizačnými organizáciami na riadiacich a normalizačných prácach vo všetkých etapách ich tvorby ako aj samotné prevzatie/udržiavanie v sústave Slovenských technických noriem (STN).

Normy ISO radu 14000 zavedené do sústavy STN do konca roku 2005

1. STN EN ISO 14001 (83 9001) Systémy environmentálneho manažérstva. Požiadavky s pokynmi na použitie (ISO 14001:2004)
2. STN ISO 14004 (83 9004) Systémy environmentálneho manažérstva. Všeobecné pokyny obsahujúce zásady, systémy a podporné techniky (ISO 14004 : 2004)
3. STN ISO 14015 (83 9015) Environmentálne manažérstvo. Environmentálne posudzovanie miest a organizácií (EASO) (ISO 14015:2001)
4. STN EN ISO 14020 (83 9020) Environmentálne značky a vyhlásenia. Všeobecné zásady (ISO 14020:2000)
5. STN EN ISO 14021 (83 9021) Environmentálne značky a vyhlásenia. Vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach (Environmentálne označovanie typu II) (ISO 14021:1999)
6. STN EN ISO 14024 (83 9024) Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne označovanie typu I. Zásady a postupy (ISO 14024:1999)

7. STN ISO/TR 14025 (83 9025)	Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne vyhlásenia typu III (ISO/TR 14025:2000)
8. STN EN ISO 14031 (83 9031)	Environmentálne manažérstvo. Hodnotenie environmentálneho správania. Pokyny (EN ISO 14031:1999)
9. STN ISO/TR 14032	Environmentálne manažérstvo. Príklady hodnotenia. environmentálneho správania. (EPE) (ISO/TR 14032:1999)
10. STN EN ISO 14040 (83 9040)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Princípy a štruktúra (EN ISO 14040:1997)
11. STN EN ISO 14041 (83 9041)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Definovanie cieľa a predmetu a inventarizačná analýza (EN ISO 14041:1998)
12. STN EN ISO 14042 (83 9042)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Posudzovanie vplyvov životného cyklu (ISO 14042:2000)
13. STN EN ISO 14043 (83 9043)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Interpretácia životného cyklu (ISO 14043:2000)
14. STN ISO/TS 14048 (83 9048)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Formát dokumentácie údajov (ISO/TS 14048:2002)
15. STN ISO/TR 14049 (83 9049)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Príklady používania ISO 14041 pri definovaní cieľa a predmetu a inventarizačnej analýze (ISO/TR 14049:2000)
16. STN ISO 14050 (83 9050)	Environmentálne manažérstvo. Slovník (ISO 14050:2002)
17. STN ISO/TR 14062 (83 9062)	Pokyny na začlenenie environmentálnych aspektov do noriem na výroby (ISO GUIDE 64: 1997)
18. STN ISO/TR 14062 (83 9062)	Environmentálne manažérstvo. Integrovanie environmentálnych aspektov do návrhu a vývoja výrobku (ISO/TR 14062: 2002)
19. STN 83 9066	Environmentálne manažérstvo. Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce posudzovanie a certifikáciu/registáciu systémov environmentálneho manažérstva (EMS) (ISO/IEC GUIDE 66:1999)
20. STN EN ISO 19011 (01 0330)	Návod na auditovanie systému manažérstva kvality a/alebo systému environmentálneho manažérstva (ISO 19011:2002)

Environmentálne ciele určené na dosiahnutie dobrého stavu povrchových vôd a dobrého stavu podzemných vôd sa musia zabezpečiť plnením programu opatrení, ktoré sú ustanovené v pláne manažmentu povodí do 31. decembra 2015.

§ 16 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon)

● EKONOMIKA STAROSTLIVOSŤI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Štátny rozpočet a investičná politika

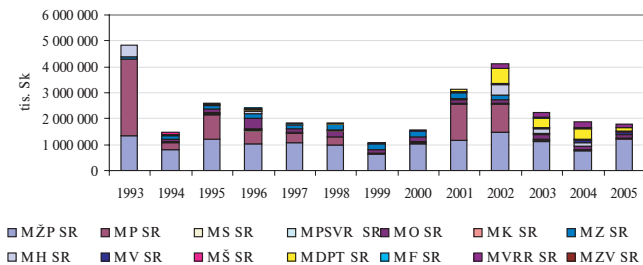
Finančné prostriedky súvisiace s ochranou a tvorbou životného prostredia boli poskytované zo štátneho rozpočtu SR formou dotácií prostredníctvom rozpočtových kapitol príslušných ministerstiev a prostredníctvom Environmentálneho fondu. V roku 2005 na celkovej sume finančných prostriedkov 1 769 504 tis. Sk sa Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) podieľalo čiastkou 1 224 036 tis. Sk (69,17 %) na zvyšku, t.j. 545 468 tis. Sk (40,83 %) sa podieľalo Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (MP SR) sumou 29 862 tis. Sk (1,69 %), Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (MDPT SR) sumou 101 254 tis. Sk (5,72 %), Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (MVRR SR) sumou 118 513 tis. Sk (6,70 %), Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (MO SR) sumou 121 239 tis. Sk (6,85 %), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (MS SR) sumou 10 365 tis. Sk (0,59 %), Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (MŠ SR) sumou 50 872 tis. Sk (2,87 %), Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR) sumou 77 994 tis. Sk (4,41 %), Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) sumou 12 376 tis. Sk (0,70 %) a Ministerstvo zdravotníctva SR (MZ SR) sumou 22 993 tis. Sk (1,30 %).

Tabuľka 214. Prehľad výšky vynaložených finančných prostriedkov na ochranu a tvorbu ŽP podľa rezortov za rok 2005 (tis. Sk)

Rezort	ČOV kanalizácie	Ostatné VH akcie	Odpadové hospod.	Ochrana ovzdušia	Iné	Spolu	%
MŽP SR	745 293	348 737	75 400	33 315	21 291	1 224 036	69,17
MP SR	2 628	27 234	0	0	0	29 862	1,69
MS SR	0	3 308	0	7 057	0	10 365	0,59
MPSVR SR	0	0	0	0	0	0	0
MO SR	63 273	0	0	31 162	26 804	121 239	6,85
MK SR	0	0	0	0	0	0	0
MZ SR	2 543	450	0	0	20 000	22 993	1,30
MH SR	0	0	0	0	0	0	0
MV SR	11 250	5 660	0	61 084	0	77 994	4,41
MŠ SR	5 353	25 260	10 388	8 674	1 197	50 872	2,87
MDPT SR	60 065	13 310	0	16 975	10 904	101 254	5,72
MF SR	593	0	0	11 783	0	12 376	0,70
MZV SR	0	0	0	0	0	0	0
MVRR SR	80 674	37 839	0	0	0	118 513	6,70
Spolu	971 672	461 798	85 788	170 050	80 196	1 769 504	100,00

Zdroj: Environmentálny fond, Príslušné rezorty

Graf 245. Prehľad výšky vynaložených finančných prostriedkov na ochranu a tvorbu ŽP podľa rezortov v období rokov 1993 - 2005

Zdroj: Environmentálny fond, Príslušné rezorty

Za obdobie rokov 1993 - 2005 MŽP SR na environmentálne investície vyčlenilo sumu 13,9 mld. Sk, MP SR sumu 8,1 mld. Sk a MO SR sumu 1,99 mld. Sk. Celkovo na environmentálne investície v rokoch 1993 - 2005 v SR bola vyčlenená suma **30,8 mld.**

Dotácie na realizáciu environmentálnych programov

Environmentálny fond bol zriadený od 1. januára 2005 zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V súlade s citovaným zákonom prostriedky Environmentálneho fondu možno poskytnúť a použiť na:

- a/ podporu činností zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo na miestnej úrovni,
- b/ podporu prieskumu, výskumu a vývoja zameraného na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia,
- c/ podporu environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie,
- d/ podporu riešenia mimoriadne závažnej environmentálnej situácie,
- e/ podporu odstraňovania následkov havárie a mimoriadneho zhoršenia vôd ohrozujúcej alebo poškodzujúcej životné prostredie,
- f/ správu fondu,
- g/ splátku úverov poskytnutých fondom bankami a inými právnickými osobami a na úhradu úrokov z týchto úverov.

Tabuľka 215. Prehľad poskytnutých dotácií v roku 2005

Oblasť dotácií	Počet	Sk
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	24	33 315 000
Ochrana a racionálne využívanie vôd	475	1 094 029 570
Rozvoj odpadového hospodárstva	82	75 400 000
Ochrana prírody a krajiny	11	6 430 000
Environmentálna výchova vzdelávanie a propagácia	20	14 861 000
Spolu	612	1 224 035 570

Zdroj: Environmentálny fond

Z celkového objemu poskytnutej podpory formou dotácie 1 224 035 570 Sk bolo v oblasti ochrany ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme použitých 2 % finančných prostriedkov, v oblasti ochrany a využívania vôd 90 % (z toho: 60 % OV a kanalizácie a 30 % vodovody), v oblasti rozvoja odpadového hospodárstva 6 %, ochrany prírody a krajiny 0,5 % a environmentálnej výchovy a ostatných aktivít štátnej environmentálnej politiky 1,5 %. Z celkového počtu 612 uzatvorených zmlúv o poskytnutí podpory formou dotácie bolo 577 zmlúv uzatvorených s obcami (94,3%), 4 zmluvy s podnikateľskými subjektmi (0,6 %) a 31 zmlúv s ostatnými subjektmi (5,1 %).

Ekonomické nástroje

◆ Platby za znečisťovanie a využívanie prírodných zdrojov

V roku 2005 najvyššia suma za znečisťovanie životného prostredia pochádzala z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia (743,238 mil. Sk).

Tabuľka 216. Prijmy z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2005 (tis. Sk)

Druh platby	2005	Prijemca
Platby za znečisťovanie:		
Poplatky za nakladanie s látkami a výrobkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu	173	Environmentálny fond
Poplatky za znečistenie ovzdušia	743 238	Environmentálny fond
Odplaty za vypúšťovanie odpadových vôd	181 704	Environmentálny fond
Poplatky za ukladanie odpadov	360	Environmentálny fond
Poplatky EIA	24	Environmentálny fond
Platby za využívanie prírodných zdrojov:		
Odplaty za odber podzemnej vody	349 856	Environmentálny fond
Odplaty za odber povrchovej vody	x	podniky povodia
Odplaty za odber vody z verejných vodovodov	x	vodárne a kanalizácie
Odplaty za záber lesnej pôdy	x	vlastník, správca
Úhrady za dobývacie priestory	2 157	ŠR SR
Úhrady za prieskumné územie	5 848	Environmentálny fond
Úhrady za vydobyté nerasty	48 418	Environmentálny fond
Úhrady za ukladanie plynov a kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a podzemných priestoroch	16 985	Environmentálny fond

Zdroj: Environmentálny fond

◆ Pokuty uložené orgánmi štátnej správy starostlivosti o životné prostredie

Za porušenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi ukladajú orgány štátnej správy starostlivosti o životné prostredie pokuty.

Tabuľka 217. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie v období rokov 1993 - 2005 (tis. Sk)

Sektor	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ochrana ovzdušia	9 693	7 878	3 512	6 346	2 083	3 771	2 334	1 644	2 220	6 176	1 847	4 328	6 016
Ochrana vôd	12 635	11 480	10 152	9 705	8 769	7 850	6 733	6 038	8 887	5 858	8 030	9 540	10 603
Odpady	5 894	18 261	17 517	15 068	10 731	8 659	7 012	9 213	9 269	3 743	6 129	7 899	6 994
Ochrana prírody	662	401	1 144	8 452	852	1 893	1 659	1 498	1 581	3 532	1 255	1 421	1 607
Penále							692	417	4 244	1 357	353	553	192
Stavebný zákon								1 091	5 671	7 135	3 716	917	469
Obaly											5	2	1
Prevenia závažných priemyselných havárií											4	7	31
Obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín											43	73	81
Verejné vodovody a kanalizácie													1
Integrovaná prevencia a kontrola													125
GMO													150
Geologické práce													5
Spolu	28 884	38 020	32 325	39 571	22 435	22 173	18 430	19 901	31 872	27 801	21 382	24 740	26 275

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 218. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (tis. Sk)

Sektor	2005
Ochrana ovzdušia	6 016
Ochrana vôd	10 603
Odpady	6 994
Ochrana prírody	1 607
Stavebný zákon	469
Penále	192
Obaly	1
Prevenia závažných priemyselných havárií	31
Ohrozené druhy živočíchov a rastlín	81
Verejné vodovody a kanalizácie	1
Integrovaná prevencia a kontrola	125
GMO	150
Geologické práce	5
Spolu	26 275

Zdroj: MŽP SR

V roku 2005 najvyššia suma pokút bola udelená v oblasti ochrany vôd (10,603 mil. Sk), v oblasti odpadového hospodárstva (6,994 mil. Sk) a v oblasti ochrany ovzdušia (6,016 mil. Sk).

Environmentálne príjmy a výdavky

Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v rokoch 1998 - 2005 jednak ako investície, bežné vnútropodnikové náklady a výnosy za ochranu životného prostredia, jednak ako výdavky jednotlivých rozpočtových kapitol.

Investičné náklady sú finančné prostriedky vynaložené v sledovanom období na vybudovanie, nákup alebo obstaranie investičného majetku, slúžiaceho na ochranu životného prostredia (ŽP) - t. j. na ochranu ovzdušia, vôd, pôdy a ostatných zložiek. Investície môže organizačná jednotka získať z vlastných alebo štátnych zdrojov (účelové dotácie a nízkoúroňové úvery) ako aj zo zahraničia, prostredníctvom špecializovaných fondov (PHARE, ISPA), poskytnutých úverov, grantov a dotácií z vládnych alebo mimovládnych zdrojov.

Vnútropodnikové náklady sú náklady, ktoré vznikajú jednotlivým subjektom v súvislosti s prevádzkou, údržbou a opravami vlastných zariadení na ochranu ŽP. Rozčleňujú sa na mzdové náklady a ostatné prevádzkové náklady. Súčasťou nákladov organizácie sú aj platby na ochranu ŽP hradené iným subjektom, platby a poplatky štátnym orgánom a organizáciám ako aj súkromným osobám a podnikateľským subjektom.

Mzdové náklady zahŕňajú mzdy, náhrady miezd a príplatky zamestnancov, zabezpečujúcich údržbu, prevádzku a obsluhu zariadení na ochranu ŽP.

Ostatné prevádzkové náklady tvoria všetky ostatné druhy nákladov, spojené s prevádzkou týchto zariadení.

Náklady organizácie hradené iným subjektom zahŕňajú poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám (poplatky za licencie, využívanie pôdneho fondu, ťažbu a dobývanie, platby za znečisťovanie, pokuty a penále).

Platby súkromným osobám a organizáciám predstavujú úhradu nákladov, spojených s využívaním environmentálnych služieb ich špecializovaným poskytovateľom.

Výnosy za ochranu ŽP sú tvorené príjmami, ktoré organizácie získajú za predaj svojich výrobkov a technológií, prístrojov a komponentov na ochranu ŽP iným subjektom. Ide o predaj technológií na ochranu ŽP, ak organizácia takéto vyvinula, alebo odkúpila s právom ďalšieho predaja a za poskytovanie služieb na ochranu ŽP pre iné subjekty, ak takéto v rámci svojej činnosti poskytuje.

Tabuľka 219. Environmentálne príjmy a výdavky podľa súčasného spôsobu štatistického vykazovania za obdobie rokov 1998 - 2005 (tis. Sk)

Oblasť príjmov a výdavkov	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Investície na ochranu ŽP hradené zo štátnych zdrojov	1 221 075	972 013	899 167	1 195 411	1 070 774	891 491	797 000	1 027 000
Investície na ochranu ŽP hradené zo zahraničných zdrojov	7 008 421	682 031	377 289	133 748	2 164 044	328 000 ¹⁾	135 000 ¹⁾	802 000 ¹⁾
Bežné náklady na ochranu ŽP	7 036 448	13 254 532	6 666 920	9 209 273	11 485 181	11 389 498	13 886 000	15 100 000
Vnútropodnikové náklady - mzdové	434 349	1 476 547	508 619	612 137	842 778	877 277	912 000	1 068 000
Vnútropodnikové náklady - ostatné	3 188 770	4 281 270	3 083 225	4 892 388	5 579 150	5 290 254	4 849 000	5 373 000
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom								
Poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám	2 464 240	5 455 697	2 253 695	2 653 205	2 919 064	2 991 248	1 492 000	4 345 000
Platby súkromným osobám a organizáciám	949 089	2 041 018	821 381	1 051 543	2 144 189	2 230 719	6 631 000	4 314 000
Výnosy z ochrany ŽP								
Tržby za predaj výrobkov, prístrojov a komponentov	610 971	536 144	641 788	659 868	709 743	106 022	111 000	52 000
Tržby za predaj technológií	509	3 300	1 882	16 116	1 100	30	0	0
Tržby za poskytnuté služby	328 985	412 828	307 421	477 601	1 056 806	1 497 401	4 497 000	5 613 000

Zdroj: ŠÚ SR

Osvetová činnosť zvyšuje všeobecnú kultúrnu a vzdelanostnú úroveň ľudí tým, že... prehľbuje vzťah k vlastnému štátu, ... a k starostlivosti o životné prostredie.

§ 2 ods. 2 zákona č. 61/2002 Z.z. o osvetovej činnosti

● VEDA, VÝSKUM A ENVIRONMENTÁLNA OSVETA

Veda a výskum

Priority výskumnej činnosti rezortu boli zamerané v roku 2005 na:

- ekologizáciu hospodárenia s odpadmi,
- ochranu prírody a krajiny,
- environmentálny monitorovací, informačný a varovný systém,
- ochranu a racionálne využívanie horninového prostredia,
- trvalo udržateľný priestorový rozvoj a územné plánovanie,
- ochranu ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme,
- environmentálnu ekonomiku a finančné inžinierstvo environmentálnych investícií.

Na plnení úloh vedy a výskumu sa podieľali odborné organizácie v pôsobnosti rezortu. ŠGÚDŠ riešil úlohy geologických prác z oblasti základnej a regionálnej geológie, ložiskovej geológie, hydrogeológie, inžinierskej geológie a geológie životného prostredia. Medzi najvýznamnejšie realizačné výstupy patrí zostavenie **digitálnej geologickej mapy SR v mierke 1:50 000 a 1:500 000**, začlenennej do informačného systému MŽP SR. V roku 2005 bolo ukončené riešenie medzirezortnej úlohy **Tepelno-ťlakové zmeny v zemskej kôre Západných Karpát v geologickej minulosti a ich pravdepodobná opakovanosť v blízkej budúcnosti**. Z ostatných úloh možno spomenúť zostavovanie geologických máp viacerých regiónov základné hydrogeologické mapy vybraných regiónov Slovenska, súbor regionálnych máp geologických faktorov životného prostredia regiónu Myjavská pahorkatina a Biele Karpaty a mnohé iné.

VÚVH riešil v rámci medzirezortného programu úlohy výskumu a vývoja podporované Agentúrou na podporu vedy a techniky - **Ochrana revitalizáciou: Stratégia a manažment riečného systému dolnej Moravy a úlohu Využitie oxidu chlórčitého pri zdravotnom zabezpečení vody a jeho vplyv na materiál potrubia**.

Výskumno-vývojová činnosť bola zameraná predovšetkým na tvorbu podkladov na prípravu koncepcií a vodo-hospodárskych plánovacích dokumentov, zabezpečenie prác, vyplývajúcich z medzinárodných dohôd (napr. úlohy vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce na hraničných tokoch s Rakúskom a Maďarskom), činnosť Národného referenčného laboratória pre oblasť vôd na Slovensku a protipovodňovú ochranu.

Výskumno-vývojová činnosť SHMÚ sa v roku 2005 sa sústreďovala na aktivity vyplývajúce z vládneho programu povodňovej ochrany do roku 2010 so zameraním na aktualizáciu predpovedných metodík a predpisov a na prípravu riešenia projektu POVAPSYS, ďalej na aktivity vyplývajúce z medzinárodných záväzkov SR v oblasti monitorovania a hodnotenia kvality ovzdušia a zrážok a v oblasti monitoringu vody a takisto na podporné projekty pre implementáciu legislatívnych noriem a smerníc EÚ v oblasti kvality vody a vo sfére podzemných vôd ako aj pilotné projekty cezhraničných tokov. Ďalšie z úloh boli prepojené s prepracovaním klimatologických a hydrologických charakteristík a návrhových veličín, s Národným klimatickým programom SR, s predpoveďou počasia (hlavne vývoj numerického

predpovedného systému ALADIN) a napokon s racionálnym využívaním podzemných vôd (najmä ich oceňovaním a bilancovaním).

V spolupráci SAV a výskumných pracovísk rezortu MŽP SR boli riešené 2 projekty:

- Scenáre zmien vybraných zložiek hydrosféry a biosféry v povodí Hrona a Váhu v dôsledku klimatickej zmeny
- Prognózovanie vplyvu zmien využívania krajiny na kvantitu a kvalitu vody v tokoch pre potreby integrovaného vodohospodárskeho plánovania.

Ďalšia spolupráca medzi SHMÚ Bratislava a pracoviskami SAV bola realizovaná pri riešení výskumnej úlohy **Spracovanie hydrologických charakteristík**.

V oblasti ochrany prírody a krajiny boli v roku 2005 prostredníctvom **ŠOP SR** realizované viaceré projekty. Úloha „Mapovanie a výskum biotopov a druhov európskeho a národného významu“ bola zameraná na mapovanie chránených druhov vo vybraných chránených areáloch, mapovanie biotopov národného významu v MCHÚ, mapovanie vybraných druhov živočíchov a rastlín, realizovalo sa sčítanie vodného vtáctva, mapovanie druhov a biotopov uvedených v príslušných európskych smerniciach. V rámci úlohy „Mapovanie a regulácia nepôvodných a invázných druhov“ bol sledovaný výskyt nepôvodných druhov živočíchov vo voľnej prírode a mapovanie invázných druhov rastlín sa uskutočnilo na 131 lokalitách. V roku 2005 okrem iného pokračovala aj realizácia ČMS Biota.

Výskum v **ZOO Bojnice** bol zameraný predovšetkým na oblasť chovu ohrozených druhov s využitím chovného materiálu v okruhoch:

- Etológia (projekt štúdie dennej aktivity mačiek Rolowayových),
- Spracovanie histórie chovu niektorých ohrozených druhov v podmienkach ZOO SR a ČR (výskumná práca o chove zobra a dropa),
- Overovanie metodík chovu a odchovu (projekt chovu a repatriácie plamienky driemavej).

Koordinácia výskumu a vývoja s cieľom zabezpečiť ďalšie priority v oblasti životného prostredia bola realizovaná formou dohôd o spolupráci so Slovenskou akadémiou vied a Slovenskou technickou univerzitou.

Environmentálna osвета

Environmentálna výchova a vzdelávanie je neoddeliteľnou súčasťou celého procesu vzdelávania, preto aktivity rezortu životného prostredia nadväzovali na základnú koncepčnú líniu predchádzajúceho obdobia v zmysle Koncepcie environmentálnej výchovy a vzdelávania. Opierali sa najmä o spoluprácu subjektov v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti MŽP SR, MŠ SR ako aj mimovládnych organizácií.

Aktivity mali v roku 2005 celoslovenské, regionálne i lokálne zameranie. Obsahovo pokrývali problematiku celožitovného vzdelávania v oblasti životného prostredia, cieľovo sa zameriavali na neformálnu výchovu pre rôzne stupne školského systému, osvetu verejnosti a na odborné vzdelávanie špecialistov pre životné prostredie.

K najvýznamnejším aktivitám v roku 2005 patrili:

◆ Prezentácie a výstavy

- **Enviro Nitra 21. 4. - 24. 4. 2005** - spoločensko-vedná výstava so zameraním na výchovu mládeže k ochrane prírody. Na výstave sa prezentovali SBM, SMOPaJ, ŠGÚDŠ. Do pozornosti verejnosti bol daný najmä Geopark v Banskej Štiavnici a náučné chodníky. Na tomto podujatí boli premietané mnohé videofilmy z videotéky SAŽP a MŽP SR.
- **Ekotechnika - Hydrotec Bratislava 10. 5. - 12. 5. 2005** - medzinárodná výstava s odborným sprievodným programom. Rezort sa prezentoval najmä prostredníctvom SAŽP, SMOPaJ, ŠGÚDŠ a SBM. V rámci sprievodného programu sa pod záštitou VÚVH uskutočnila odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Sedimenty vodných tokov a nádrží“.
- **AQUA Trenčín 14. 6. - 16. 6. 2005** - medzinárodná výstava vodného hospodárstva, hydroenergetiky, ochrany životného prostredia, komunálnej techniky a rozvoja miest a obcí. Na výstave sa prezentovali v rámci rezortu predovšetkým VÚVH a SHMÚ. Súčasťou sprievodného programu bola aj vedecko-odborná konferencia pod záštitou ministra životného prostredia „Zásobovanie vodou v havarijných krízových situáciách“.
- **Kamenár Trenčín 16. 11. - 18. 11. 2005** - na tejto výstave vzhľadom na jej zameranie dostal priestor najmä ŠGÚDŠ. Súčasťou bol aj odborný seminár „Ako čerpať prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ“, ktorý pripravilo MŽP SR.

Okrem stálych expozícií SMOPaJ, SSSJ v Liptovskom Mikuláši a SBM v Banskej Štiavnici boli realizované v rámci rezortu nasledovné expozície a výstavy:

- **Spolupráca slovenských a českých jaskyniarov pri objavovaní podzemia** - výstava SMOPaJ, sprístupnená v priestoroch múzea v termíne 19. 3. - 9. 5.2005.
- **50. výročie uzákonenia ŠOP na Slovensku** - výstava sprístupnená v priestoroch átria MŽP SR v termíne od 18. 4.- 2. 5. 2005.
- **Chránené vtáčie územia** - výstava, sprístupnená v priestoroch átria MŽP SR v termíne od 18. 4. - 6. 5. 2005 predstavila chránené vtáčie územia Slovenska a iných vybraných štátov Európskej únie (napr. Dánska) ako súčasť súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000.
- **My sa nevieme sťažovať nahlas** - VII. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky detskej a študentskej tvorby s ekologickou tematikou v priestoroch Galérie Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici v termíne od 15. 3.- 8. 5.2005. Cieľom podujatia bola podpora výtvarnej tvorivosti so špecifickým zameraním na ochranu životného prostredia pohľadom najohrozenejšej - mladej generácie.
- **Mini ZOO** - výstava SMOPaJ a ŠOP v termíne 11. 3.- 3. 5. 2005 v priestoroch múzea predstavila živé zvieratá, zbierky vzácných motýľov, exotické šváby, pavúky, hady, škrečky, chameleóna. Cieľom výstavy bolo oboznámiť návštevníkov s niektorými exotickými druhmi článkonožcov, plazov, cicavcov a umožniť im poznať ich život.
- **História slovenských jaskýň na starých pohľadniciach** - výstava v termíne od 5. 5. - 31. 7. 2005 v priestoroch SMOPaJ.
- **Jed v prírode** - výstava v Mineralogickej expozícii SBM v Banskej Štiavnici v termíne od 1.6. - 30.6. 2005. Zámerom výstavy bolo oboznámiť návštevníkov s niektorými jedmi, ktoré sú zastúpené v prírodných rastlinnej, živočíšnej a nerastnej ríše a ich poznaním prispieť k osvetle pri ochrane zdravia, poukázať na správne použitie týchto prírodných látok.
- **75 rokov Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva** - 22. 6. - 5. 8. 2005 v Liptovskom Mikuláši.
- **Krása z rastlinnej ríše** - výstava v Mineralogickej expozícii SBM v Banskej Štiavnici v termíne od 20. 5. - 30. 6. 2005. Panelová prezentácia dekoratívnych rastlín, slovenských botanických záhrad (arborét), zaujímavostí zo sveta rastlinnej ríše.
- **Oto Majzlan** - osobnosť slovenskej entomológie - 4. 8. - 18. 9. 2005 v priestoroch SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši výstava, venovaná 55. výročiu narodenia známeho zoológa.
- **Fragmenty z prírody III.** - výstava bola zameraná na jaskyniarstvo a neživú prírodu a bola venovaná predovšetkým nevidiacim a slabozrakým občanom. Všetky exponáty na tejto výstave bolo možné chytiť a ohmatať. Výstava prezentovala aj speleologickú výstroj, jaskynnú výzdobu a zaujímavé ukážky minerálov, všetky popisy boli doplnené braillovm písmom. Uskutočnila sa v termíne 25. 7. - 30. 9. 2005 v SMOPaJ.
- **Milan Lukáč** - Botanické sny - 26. 7. - 24. 8. 2005 v Galérii Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici.
- **Hory v karikatúre** - výstava Ivana Baja v termíne od 6. 8. - 4. 9. 2005 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši,
- **Skvosty Banskej Štiavnice zo zahraničných múzeí** - Bergergericht, Banská Štiavnica v termíne od 19. 8. - 30. 10. 2005. Výstava poukázala na historický význam mesta v minulosti a priblížila verejnosti významné zbierkové predmety, ktoré sa dlhé desaťročia nachádzajú v majetku múzeí v Maďarsku, Česku, ale i v slovenských múzeách a doposiaľ neboli na Slovensku súhrnne vystavené. Na výstave participovalo 13 domácich a zahraničných organizácií.
- **Čarovná moc rastlín** - výstava v termíne od 10. 9. - 31. 10. 2005 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši.
- **Anton Droppa** - pilot, jaskyniar a geograf - výstava v termíne od 29. 9. - 28. 10. 2005 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši.
- **Slovensko - krajina hôr a hradov** - prezentácia známych slovenských fotografov a publicistov, otca a syna Vladimírov Bartovcov v priestoroch átria MŽP SR v termíne od 3. 10.- 30. 10.2005. Výstava predstavila najkrajšie publikácie, ktoré sú často využívané ako prezentácia Slovenska v zahraničí.
- **Vedecká hračka** - výstava v termíne 31. 10. - 06. 12. 2005 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši bola organizovaná v spolupráci s občianskym združením Vedecká hračka. Návštevníkom ponúkla viac ako 100 hlavolamov, hier a hračiek, ktoré dokážu zaujať na dlhé hodiny. Hračky na výstave pochádzali z 19 krajín, najmä však zo Slovenska.
- **Najkrajšie kalendáre Slovenska** - výstava v termíne od 2. 11. - 22. 11. 2005 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši.
- **Ochrana prírody a kultúrneho dedičstva v karikatúre** - IV. ročník medzinárodnej súťažnej výstavy a XVI. ročník slovenskej výstavy so zameraním na výchovu k ochrane životného a kultúrneho dedičstva. Výstava bola sprístupnená verejnosti 12. 11.2005. (SBM Banská Štiavnica, Maďarsko - Sopron, Rakúsko - Wien, Česká republika - Moravská Třebová).
- **Príroda našimi očami III.** - celoslovenská prezentácia kresieb detí s mentálnym postihnutím, sprístupnená v termíne od 6. 12. 2005 - 5. 1. 2006 v SMOPaJ v Liptovskom Mikuláši.

V priestoroch átria MŽP SR sa uskutočnili aj mnohé ďalšie výstavy (napr. Krása lastúr a ulít, Orol - bez koruny a predsa kráľom, Kamene farby dúhy, Ekofotografia 2005)

◆ Konferencie, semináre, prednášky, školenia

Medzi najvýznamnejšie podujatia v tejto oblasti pre odbornú aj širokú laickú verejnosť uskutočnené v roku 2005 patria:

- **Kalamity v chránených územiach** - 08. 3. 2005, konferencia sa uskutočnila v spolupráci s LVÚ Zvolen a TU Zvolen,
- **10. odborný seminár pre pracovníkov sprístupnených jaskýň** - uskutočnil sa v dňoch 7.- 9. 3. 2005 v Liptovskom Jáne. Program pozostával zo zdravotníckeho školenia, zameraného na poskytovanie prvej pomoci vo vzťahu k možným úrazom pri jaskyniarskej činnosti vrátane prevádzok sprístupnených jaskýň, školenia vo vzťahu k Bezpečnostnému predpisu SBÚ č. 3000/1975 pre jaskyne, prednášok o ochrane jaskynnej fauny, ako aj z viacerých príspevkov týkajúcich sa problematiky ochrany jaskýň. Súčasťou programu bola exkurzia do Stanišovskej jaskyne,
- **Svetový deň vody** - X. ročník medzinárodnej konferencie, 22. 3. 2005 Banská Štiavnica,
- **Environmentálna politika a rozvoj priemyslu Slovenskej republiky** - stretnutie ministra s podnikateľskou a priemyselnou sférou, 28. 4. 2005, ŠGÚDŠ Bratislava,
- **Enviro-i-forum** - 15. - 17. 6. 2005 Zvolen, odborná konferencia pre odbornú verejnosť (najmä pre zástupcov verejnej správy, samosprávy, vedeckých inštitúcií, univerzít, súkromných spoločností) - tvorcov a správcov informačných systémov o životnom prostredí a ich koncových užívateľov. Toto podujatie prezentovalo prevádzkované a pripravované informačné projekty a IT aplikácie na zber, spracovanie, analýzu, publikovanie a sprístupňovanie environmentálnych informácií,
- **Minulosť, prítomnosť a budúcnosť geologického poznania (renesancia geológie)** kongres Slovenskej geologickej spoločnosti 20. - 23. 6. 2005 na Medvedej hore,
- **Z histórie medenorudného baníctva v banskobystrickom regióne** - celoslovenský seminár k histórii baníctva v Španej doline, 23. - 24. 6. 2005, Banská Bystrica. Seminár sa uskutočnil pri príležitosti 750. výročia udelenia mestských privilégií mestu Banská Bystrica, 510. výročiu založenia Turzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku a 480. výročia Banického povstania,
- **Montánna archeológia na Slovensku** - 25 rokov výskumu lokality Glanzenberg v Banskej Štiavnici, medzinárodný seminár, 7. - 9. 9. 2005, Banská Štiavnica,
- **Konferencia k 50. výročiu vydania zákona o ochrane prírody** - 13. 9. 2005 v SEV SAŽP Drieňok na Teplom vrchu,
- **Výskum, využívanie a ochrana jaskýň** - 5. vedecká konferencia sa uskutočnila v dňoch 27. - 29. 9. 2005 v Demänovskej doline,
- **Samuel Mikovín a jeho odkaz pre dnešok** - sympóziu, 19. - 20. 10. 2005, Banská Štiavnica - prínos Samuela Mikovíniho pre slovenské vodohospodárstvo, rekonštrukcie nádrží v súčasnosti, využívanie pôvodných vodohospodárskych systémov vo svete. Súčasťou boli sprievodné podujatia: pochod študentov BBERG fakulty TU Košice, slávnostný šachtág, otvorenie výstavy, exkurzia k vodným nádržiam,
- **Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku VII.** - konferencia, 14. - 15. 10. 2005, Zvolen,
- **10. výročie zapísania jaskýň Slovenského krasu do svetového prírodného dedičstva** - slávnostné zhromaždenie 25. 10. 2005 v jaskyni Domica za účasti ministrov životného prostredia Slovenskej republiky a Maďarska. Jeho súčasťou bolo otvorenie environmentálnej náučnej expozície vo vstupnom areáli jaskyne a náučného chodníka, ako aj prezentácia obrazovej knižnej publikácie o jaskyniach svetového dedičstva na Slovensku,
- **Ochrana anorganických javov na Slovensku** - seminár, 29. 11. 2005, Banská Bystrica,
- **20. výročie vyhlásenia CHKO Ponitrie** - konferencia k 15. výročiu BR CHKO Poľana,
- **Geochemia 2005**, odborný seminár ŠGÚDŠ,
- **Hydrogeochemia 2005** - medzinárodná vedecká konferencia ŠGÚDŠ,
- **Človek a voda** - 13. Slovenská hydrogeologická konferencia,
- **III. Slovenská geotermálna konferencia,**
- **47. Fórum pre nerudy,**
- **Sedimenty vodných tokov a nádrží** - 3. ročník konferencie VÚVH,
- **HYDROLOGICKÉ DNI 2005** - konferencia mladých vodohospodárov, VÚVH,
- **Pitná voda** - VIII. ročník konferencie VÚVH,
- **Rekonštrukcie stokových sietí a čistiarní odpadových vôd** - 4.ročník konferencie VÚVH,
- **Konferencia vodohospodárov v priemysle** - 37. ročník, VÚVH,

- **Seminár pracovníkov rádiologických laboratórií,**
- **Stopová organická analýza vo vodnej matrici** - seminár VÚVH,
- **Program environmentálnej výchovy a vzdelávania** - zvyšovanie environmentálneho povedomia, zvyšovanie vedomostí žiakov, študentov, pedagógov a verejnosti v oblasti environmentu, skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v oblasti environmentu, vydanie metodických príručiek a pomôcok pre environmentálne vzdelávanie, vypracovanie metodického materiálu ďalšieho budovania a rozvoja SEV, vypracovanie spoločného katalógu programov SEV, implementácia medzinárodného programu (Šiška, Deti prírode, Zelený balíček),
- Odborné vzdelávanie štátnych zamestnancov a zamestnancov špecializovanej štátnej správy starostlivosti o životné prostredie - kompletne organizačné a tematické zabezpečenie školení zamestnancov v štátnej službe v odbore životné prostredie. Cieľom školení bola odborná príprava pracovníkov na získanie osobitných kvalifikačných predpokladov, príprava na kvalifikačnú skúšku, doplnenie vedomostí a schopností, potrebných na plnenie úloh štátnej správy.

◆ **Festivály, súťaže, filmy a projekty pre verejnosť**

- **ENVIROFILM 2005 - XI. medzinárodný festival filmov, TV programov a videoprogramov s tematikou tvorby a ochrany životného prostredia.** Festival sa uskutočnil v termíne 2. - 7. 5. 2005 v Banskej Bystrici, vo Zvolene a v Banskej Štiavnici. Do hlavnej filmovej súťaže bolo prihlásených 125 filmov z 27 krajín celého sveta. Okrem súťažnej prehliadky filmov, organizátori pripravili množstvo sprievodných podujatí vo všetkých troch usporiadateľských mestách:

Poklady Slovenska - súťaže pre deti a mládež o prírodných zaujímavostiach, kultúre a histórii Slovenska,

Zelený svet - udeľovanie cien X. medzinárodnej súťaže umeleckej tvorivosti detí a mládeže na tému *Moje mesto, moja krajina, môj dom* v kategóriách výtvarná tvorba, fotografia a detský animovaný film. Po prvýkrát bola udelená Cena environmentálnej nadácie Ch. B. Parksovej, ktorá predstavuje získanie potápačského certifikátu a pobyt na ostrove Bimini v Bahamskej republike,

Vyhodnotenie projektu Ekopaky 2005, ktorý je zameraný na zber viacvrstvových obalov,

Prehliadka filmov z archívu Slovenského filmového ústavu pod názvom *Živly a katastrofy na Slovensku, Vysoké Tatry* vo filme,

Beseda o svetovej výstave EXPO 2005 v Aichi Japonsko,

Odpad alebo surovina? - seminár k problematike prevencie vzniku odpadov, zberu, triedenia a zhodnotenia odpadu,

Klimatické zmeny a ich dôsledky - prírodné katastrofy - beseda odborníkov z USA, Veľkej Británie a Slovenska s verejnosťou,

Vysoké Tatry - umenie a realita - odborný seminár pre filmových tvorcov.

Kópie súťažných filmov vo videotéke SAŽP so slovenským dabingom slúžia k podpore environmentálnej výchovy pre všetkých záujemcov. Festival patrí tradične k podujatiam Envirojari, ktorú organizuje MŽP SR pravidelne.

- **Medzinárodný deň Dunaja 2005** - 29. 6. 2005, Bratislava - medzinárodný festival, ktorý zjednotil obyvateľov dunajského povodia a zdôraznil potrebu ochrany tohto cenného prírodného zdroja. Hlavným organizátorom podujatia bolo MŽP SR, spoluorganizátormi boli SAŽP, SVP š.p. Bratislava, VÚVH, Vodohospodárska výstavba š.p. Bratislava, SHMÚ, Magistrát hl. mesta Slovenskej republiky Bratislava, Bratislavské kultúrne a informačné stredisko, Miestny úrad MČ Bratislava - Staré mesto, Miestny úrad MČ Bratislava - Petržalka, mimovládne organizácie GWP Slovensko; GWP CEE; DEF. V rámci festivalu sa uskutočnilo množstvo podujatí pre verejnosť:

Dunajský majster umenia - medzinárodná súťaž žiakov základných škôl zo všetkých miest na Dunaji

Čo žije v Dunaji a jeho okolí? - súťaž v kreslení

Svet pod hladinou - výstava fotografií z archívu SAŽP z medzinárodného festivalu potápačských filmov

Ukážka merania ukazovateľov kvality vody in situ (pH, rozpustný O₂, T, redox, dusičnany a amónne ióny) SHMÚ

Ukážka hydrometrovania v profile Dunaj - Bratislava

Výčistenie nábrežia Dunaja od PET fliaš a iných materiálov

Expozícia posterov z odbornej činnosti SHMÚ a VÚVH

Plavba loďou spojená s besedou o Dunaji

Premietanie videofilmov z tematikou Dunaja

Exkurzia do informačného centra v Gabčíkove, spojená s prehliadkou riadiacej veže

Návšteva športového areálu „Divoká voda“ v Čunove

Deň otvorených dverí na VÚVH s prehliadkou hydrotechnických laboratórií

Vystúpenie Bratislavského bábkového divadla.

- **Hypericum** - pohybovo vedomostná súťaž pre mládež - cieľom projektu bolo prehĺbiť záujem žiakov II. stupňa základných škôl o rodný kraj. Regionálne kolá súťaže umožnili rozvíjať vedomosti žiakov vybraných okresov o chránených územiach regiónu, miestopise a histórii. Celoslovenské kolo súťaže sa uskutočnilo na SEV Drieňok na Teplom vrchu 26. 6. 2005 za účasti 9 trojčlenných družstiev.
- **Letná škola ochrany životného prostredia** - cieľom projektu bolo zorganizovanie týždňových študijných pobytov pre študentov univerzít na SEV Dropie, program bol zameraný na priblíženie problematiky environmentu a samotnom predmete štúdia na konkrétnej univerzite, uskutočnenie terénnych prác a blokové vyučovanie troch odborných predmetov - psychosociálny výcvik, estetické aspekty životného prostredia a regionalistika.
- **Zelená škola** - realizácia medzinárodného programu Eco Schools, jeho implementácia do výchovných zariadení na Slovensku, zapojenie týchto zariadení do praktickej environmentálnej výchovy a ochrany životného prostredia.
- **Živá príroda** - pokračovanie výchovno-vzdelávacieho projektu, ktorého úlohou je osvojenie si zásad tvorby projektov z hľadiska ochrany a tvorby životného prostredia ako aj ich praktická realizácia v prospech zlepšenia životného prostredia. Projekt bude pokračovať prostredníctvom programu BISEL v ďalšom roku.
- **Ekopaky** - cieľom projektu je zvýšiť environmentálne povedomie a celkovú informovanosť najmä mladej generácie o problematike separovaného zberu odpadu.
- **Environmentálna výchova pre postihnutú mládež** - cieľom projektu bolo zlepšiť prístup mladých postihnutých ľudí k efektívnemu vzdelávaniu k trvalej udržateľnosti, vyvinúť nové vyučovacie a študijné prístupy vzdelávania, vybudovať kapacity v SEV pre prácu s hendikepovanými ľuďmi, zvýšiť povedomie mladých ľudí o potenciáli postihnutých ľudí ako aktívnych občanov, zlepšiť integráciu postihnutej mládeže,
- **Projekt Škola v múzeu (SBM)** - akcie zamerané na spoluprácu so školami pri zvyšovaní environmentálnej výchovy žiakov a študentov na pôde SBM v Banskej Štiavnici. V rámci projektu boli realizované programy Hráme sa na remeselníkov, Čo nám tu zanechalo baníctvo, Kreslíme Kammerhof, Ryžovanie zlata.
- **Projekt Živá galéria (SBM)** - spolupráca so školami pri zvyšovaní environmentálneho povedomia žiakov a študentov. Projekt bol zameraný na utváranie pozitívneho vzťahu k životnému prostrediu a kultúrnemu dedičstvu.
- **Dobudovanie informačného centra vo vstupnom areáli jaskyne Domica - II. etapa** (inštalácia náučných panelov, vitrín a audiovizuálnych zariadení v interiéri vstupného areálu, úprava vonkajšieho priestoru pri pamätnom kameni národného parku s nástupom na náučný chodník)
- **Banskoštiavnický Geopark** - prezentácia geologickej stavby, montanistiky a ekológie v UCT Banská Štiavnica a Štiavnické Bane.
- **Deň otvorených dverí** pri príležitosti Svetového dňa meteorológie a Svetového dňa vody
- **Tvorivá anketa Počuj hlas Zeme** - ZOO Bojnice.

◆ **Publikačná činnosť**

Medzi najvýznamnejšie periodiká vydávané v rámci rezortu životného prostredia v roku 2005 patrili Vestník MŽP SR, časopisy Enviromagazín, Aragonit, Mineralia Slovaca, Slovak Geological Magazin, Chránené územia Slovenska, Ochrana prírody Slovenska, Vodohospodársky spravodajca, publikácia Správa o stave životného prostredia, Voda v Slovenskej republike, zborníky Slovenský kras, Naturae Tutela, bulletin Sinter, ZOO noviny.

Okrem toho sa každoročne v zmysle edičného plánu vydávali ročenky, zborníky referátov z rôznych podujatí, edukačné pracovné listy, kľúče na určovanie rastlinných a živočíšnych druhov, propagačné a populárno-náučné brožúry, plagáty, skladačky, jaskynné poriadky, mapy.

◆ **Granty**

Minister ŽP SR každoročne vyčleňuje z rozpočtu MŽP SR finančné prostriedky na podporu malých environmentálnych projektov. Táto finančná podpora sa poskytuje v súlade s Výnosom MŽP SR č. 4/2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR, ktorým sa okrem iného upravuje poskytovanie dotácií občianskym združeniam, záujmovým združeniam právnických osôb, nadáciám a neziskovým organizáciám, poskytujúcim environmentálne verejnoprospešné služby.

